

N:o 45.

Ank. till Riksd. kansli den 2 april 1889, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående befrielse för rusthållarne vid andra lifgrenadierregementet från erläggande af betalning för förbrukad exercisammuniton.

(I. A.)

Enligt hvad af det vid Kongl. Maj:ts ofvan nämnda proposition (n:o 25) fogade statsrådsprotokoll inhemtas hade i till Kongl. Maj:t den 16 november 1888 ingifna ansökningar ett större antal af rusthållarne vid f. d. östgöta kavalleriregemente, numera 2:dra lifgrenadierregementet, under förmälan, hurusom sedan längre tid tillbaka detta regemente vore det enda, vid hvilket rote- eller rusthållarne erlade betalning för den vid öfningsmötena förbrukade exercisammuniton, anhållit, att, då den undantagsställning, i hvilken rusthållarne vid detta regemente sålunda befunno sig, syntes sökandena både oegentlig och obillig, Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta proposition om befrielse för dem att erlägga ifrågavarande afgift.

Arméförvaltningen och kammarkollegium, som anbefalts att öfver sökandenas anhållan afgifva gemensamt utlåtande, hade beträffande anledningen till det anmärkta förhållandet lemnat följande utredning.

Enligt kongl. förordningen den 11 maj 1795 angående indelta
Bih. till Riksd. Prot. 1889. 4 Saml. 1 Afd. 27 Häft.

ryttares och dragoners beklädnad och utredning m. m. skulle rusthållarne vid de indelta regementena till häst och de till infanteri förvandlade indelta kavallericorpser, således jemväl rusthållarne vid nu ifrågavarande regemente, som genom kongl. brefvet den 24 mars 1791 organiserats som infanteri, sjelfva bestå den i författningarne uppräknade exercisammunion. Till följd af särskilda passevolansöfverenskommelser, såsom dels för lifregementet till häst eller nuvarande lifregementets dragon-, husar- och grenadiercorpser kapitulations- och stadfästelsekontrakten den 15 januari 1778 om trossens underhållande vid detsamma, dels för södra och norra skånska kavalleriregementena eller nuvarande skånska dragon- och husarregementena författningarne den 22 november 1785 och den 17 januari 1786 angående exercismötens hållande vid nämnda regementen, dels ock för vestgöta liniedragonregemente eller nuvarande vestgöta regemente det enligt kongl. brefvet den 23 januari 1803 afslutade mötespassevolanskontrakt, hade emellertid den för dessa rusthållsregementen erforderliga exercisammunion tillhandahållits af kronan mot ersättning af passevolansmedlen. Hvad åter anginge 2:dra lifgrenadierregementet, hade kronan väl genom stadfästelse-resolutionen den 21 maj 1776 åtagit sig att ombesörja underhållet i freds- och krigstid af regementets tross m. m. mot en bestämd årlig afgift per rusthållsnummer, men ersättning för exercisammunion hade icke varit inbegripen derunder, utan skulle rusthållarne sjelfva anskaffa och bekosta densamma.

Sedan Rikets Ständer derefter vid riksdagen år 1812 på Kongl. Maj:ts framställning medgifvit att, för befrielse från manskapets underhåll vid mönstringar och möten m. m., rusthållarne vid det till fotfolk afsuttna kavalleriet skulle till Kongl. Maj:t och kronan under femton år erlägga en årlig passevolansafgift i fredstid i ett för allt af 8 r:dr banko, och flertalet af rusthållare, som enligt särskild föreskrift anmodades yttra sig öfver detta beslut, åtagit sig nämnda mötespassevolansafgift, hade uppå af rusthållarne inom Kronobergs län i sammanhang med det afgifna yttrandet framställt särskild begäran att med penningar få gälda exercisammunion och lägerhalm, genom bref den 21 september 1813 till svar härå meddelats det förklarande, att Kongl. Maj:t ansåge denna begäran så mycket mer kunna förfalla, som skyldigheten att anskaffa exercisammunion och lägerhalm inbegreps under passevolansafgiften och således genom dennas betalande borde försvinna, samt att, i öfverensstämmelse härmed, de rustande vid Smålands dragonregemente eller nuvarande Smålands husarregemente och Smålands grenadiercorps, som åtagit sig att erlägga den af Riksdagen

bestämda passevolansafgiften, samtliga vore från sådan särskild afgift befriade.

Genom kungörelse den 27 mars 1830 hade vidare, i öfverensstämmelse med Rikets Ständers beslut stadgats, att för ytterligare femton år, räknadt från den 1 januari 1830, borde af rust- och rotehållare för fortfarande befrielse från manskapets underhåll å möten och mönstringar utgöras en mötespassevolansafgift, som då bestämts till 7 r:dr banko, hvarjemte — sedan krigskollegium uti en till Kongl. Maj:t den 1 juni nyssnämnda år afåten skrifvelse tillkännagifvit, att rusthållsregementenas exercisammunition ditintills utgått af passevolansmedel, utom hvad anginge 2:dra lifgrenadierregementet och Bohusläns regementes södra bataljon, vid hvilka rusthållarne sjelfve bekostade denna afgift, men att efter nyssnämnda föreskrifts meddelande hos kollegiet uppstått ovisshet rörande sättet för ifrågavarande ammunitions gäldande, enär å ena sidan ingen bestämmelse rörande detta ämne förekomme i kungörelsen men å den andra i dess 8:de punkt stadgades, att passevolansmedlen finge användas, utom för uppräknade ändamål, jemväl till de i och för truppersnas vapenöfningar oundvikliga utgifter, hvartill äfven exercisammunition syntes höra — Kongl. Maj:t genom bref den 31 juli 1830 förordnat, att med ersättningen derfor borde för framtiden som ditintills förhållas.

Sedan slutligen på grund af Kongl. Maj:ts och Riksdagens beslut mötespassevolansafgiften från och med 1841 års början upphört att utgå mot vederlag af anslagsmedel å riksstaten, hade, enligt hvad kollegierna anmält, kostnaden för exercisammunitionen vid rusthållstrupperna på grund af nyssomförmälda kongl. bref den 31 juli 1830 bestridts på det sätt, att den vid skånska husar- och dragonregementena, vestgöta regemente samt Smålands husarregemente och grenadiercorps guldits från indelta arméns vapenöfningsanslag, vid lifregementets dragon-, husar- och grenadiercorpser från trosspassevolansfonden, samt vid 2:dra lifgrenadierregementet af rusthållarne sjelfve; och hade Kongl. Maj:t beträffande den rusthållarne vid sistnämnda regemente sålunda åliggande skyldighet genom bref den 20 november 1885 funnit godt medgifva, att kronan från och med år 1886 skulle öfvertaga tillhandahållandet af den behöfliga ammunitionen mot en årlig afgift af 4 kronor för hvarje effektivt rusthållsnummer.

På grund af den sålunda lemnade utredningen hade kollegierna tillstyrkt bifall till framställningen. Väl hade rusthållarne vid 2:dra lifgrenadierregementet icke i fråga om exercisammunitionen ingått sådan särskild öfverenskommelse, som genom ofvan åberopade passevolansuppgörelser af åren 1778, 1785, 1786 och 1803 träffats med rust-

hållen för lifregementet till häst, skånska kavalleriregementena och vestgöta liniedragonregemente, eller att den för dessa regementen erforderliga exercisammunion borde genom kronans försorg tillhandahållas mot ersättning af passevolansmedlen, men genom brefvet den 21 september 1813 hade Kongl. Maj:t, enär skyldigheten att anskaffa exercisammunion vore inbegripen i den år 1812 fastställda mötespassevolansafgift, befriat rusthållarne vid Smålands husarregemente och Smålands grenadiercorps, med hvilka någon öfverenskommelse af nyssnämnda beskaffenhet ej heller kommit till stånd, från erläggande af särskild afgift för exercisammunion; och då rusthållarne vid 2:dra lifgrenadierregementet ingått på utgörandet af enahanda mötespassevolansafgift som nyssnämnda rusthållare samt, så vidt känt vore, sedermera utan vägran erlagt desamma så länge den affordrats dem, kunde, efter kollegiernas förmenande, den ifrågasatta eftergiften icke billigtvis förvägras sökandena.

Enär, på sätt kollegierna anført, billigheten af sökandenas anhållan vore genom hvad sålunda förekommit ådagalagd, och då, sedan Bohusläns regementes södra bataljon i följd af bestämmelserna i kongl. brefvet den 18 september 1862 förändrats till ständigt infanteri, 2:dra lifgrenadierregementets rusthållare numera vore de enda, som bekostade vederbörande regementes exercisammunion, har Kongl. Maj:t i förevarande proposition föreslagit Riksdagen,

att den rusthållarne vid 2:dra lifgrenadierregementet åliggande skyldighet att bekosta regementets exercisammunion måtte från och med ingången af nästkommande år upphöra.

Statsutskottet, till hvars förberedande behandling denna kongl. proposition blifvit remitterad, får till en början i minnet återkalla, hurusom förevarande fråga på grund af enskilde motionärers framställningar varit föremål för Riksdagens uppmärksamhet vid riksmötena såväl år 1886 som år 1887, vid hvilket sistnämnda års senare riksdag statsutskottet i ett af båda kamrarne godkänt utlåtande yttrade, att det lämpligaste tillvägagåendet i denna sak syntes vara, att frågan af vederbörande bragtes under pröfning af Kongl. Maj:t, som, derest fog för det framställda yrkandet verkligen förefunnes, utan tvifvel icke komme att underlåta att göra den framställning till Riksdagen, som kunde befinnas lämplig och erforderlig; och då utskottet icke haft något att erinra emot det af Kongl. Maj:t nu i detta ämne framställda förslag, får utskottet — som framdeles kommer att meddela yttrande i fråga om den i Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof vilkorligt gjorda framställning om förhöjning i anslaget till försvarsverket till lands i allmänhet eller arméförvaltningens departe-

ment med 4,000 kronor, ungefärligen motsvarande det belopp, som af rusthållarne vid andra lifgrenadierregementet hittills erlagts till bekostande af regementets exercisammunition — hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 2 april 1889.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.
